

Temarapport:

Lokal og regional utvikling og arealbruk

Forsvarsbygg har i denne temarapporten slått sammen to områder; lokal og regional utvikling - og arealbruk. Utredningen er basert på planprogrammets krav om å vurdere konsekvenser for stedsutvikling, arealbruk og utbyggingsmønster.

Her tas det utgangspunkt i at forsvarskommunene Bjugn og Ørland er en region - det vil si et felles tiltaks- og influensområde:

"Kommunene Ørland og Bjugn har et felles bo- og arbeidsmarked med stor intern pendling. De demografiske analysene har tatt utgangspunkt i de to kommunene som en region. Kommunene har felles utfordringer og krever felles løsninger. Sett i lys av den aktuelle kommunesammenslåingsprosessen, men også pga geografisk nærhet, er det naturlig å se hvordan tiltaket kan ha en innvirkning på lokal og regional utvikling både i Ørland og i Bjugn. Ørland flystasjon ligger i Ørland kommune og innbyggere her vil bli mest direkte berørt av utvikling av kampflybasen, derfor vil det være noe mer fokus på Ørland, men Bjugn og tettstedet Botngård vil også merke effektene av økt befolkning."

For beregninger og analyse av demografisk utvikling, er valgt metode for konsekvensutredningene basert på en regionaløkonomisk modell kalt Panda. Beregningene tar utgangspunkt i statistikk fra SSB publisert i 2012. I tillegg er det hentet informasjon fra utredningen om "Demografi og behov som følge av ny kampflybase", som Rambøll gjennomførte etter bestilling fra forsvarskommunene våren 2013.

Uansett valg av metode for beregning og analyse av den demografisk utvikling, vil det følge usikkerhet med dette.

I rapporten er det forelagt prognoser for demografisk utvikling og konsekvenser av disse, på følgende områder:

- Befolkningsutvikling - vekstprognoser, fordeling i aldersgrupper, kapasitet i skoler og barnehager
- Sysselsetting
- Pendling
- Boligbyggebehov
- Konsekvenser for arealbruk som følge av støy - Ørland
- Konsekvenser for stedsutvikling, arealbruk og utbyggingsmønster

Ang pkt 4.2 Nasjonale, regionale og lokale mål og retningslinjer:

Under lokale mål og retningslinjer beskrevet for Bjugn kommune, har Forsvarsbygg tatt utgangspunkt i planstrategien fra 2010. Kommunestyret i Bjugn vedtok i 2012 ny Kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2012-2025. Her synliggjøres overordnede mål og strategier for utviklingen av Bjugn-samfunnet i planperioden. Som grunnlag for konsekvensutredningene ber Bjugn kommune om at Forsvarsbygg i det videre utredningsarbeidet tar utgangspunkt i den vedtatte Kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2012-2025.

Kommunen legger opp til å utvikle Bjugn-samfunnet til å håndtere en betydelig økning i folketall. Det forventes at Bjugn kan ha inntil 8 000 innbyggere ved utgangen av planperioden (2025).

Kjerneverdien er "Livskvalitet", og kommuneplanen peker på 3 satsingsområder for at Bjugn skal lykkes med å nå sine målsetninger: Bo og leve - Kultur gir helse - Kompetanse og arbeid. Visjonen for Bjugn: "Realiser drømmen i Bjugn"

Bjugn kommune legger dermed opp til en større vekst enn det Forsvarsbygg gjør i sine prognoser i konsekvensutredningen. Den forventede befolkningsveksten utgjør et markant nytt utviklingstrekk i Bjugn og vil innebære en gjennomgripende endring av Bjugn-samfunnet. Kommuneplanen bidrar til å sikre og styre ønsket utvikling - og videre bidrar den til at hver og en av bjugningene, nye som gamle, skal kunne "Realisere drømmen i Bjugn". Målet er klart: Skape et attraktivt Bjugn som gir økt identitet og tilhørighet for innbyggerne.

For å imøtekomme den forventede utviklingen, vil Bjugn peke på følgende områder som viktige for forsvarskommunene:

- Kapasitet på kommunale tjenestetilbud
- Næringsutvikling - interessante arbeidsplasser - helhetlig utdanningsløp
- Infrastruktur
- Bolyst - boligområder, boformer og aktiv fritid - bærekraftig sentrumsutvikling

Kapasitet på kommunale tjenestetilbud:

I kommunens overordnede planer har kommunen lagt opp til å ivareta de økte behov for kommunale tjenester som veksten i folketall vil kreve. Prosjektering av ny barnehage i Botngård er igangsatt. Den vil tas i bruk ved årsskiftet 2014/15. Det er videre planer for enda en ny barnehage og ny ungdomsskole i Botngård. Kapasiteten innenfor helse, pleie- og omsorgstjenestene er planlagt og gjennomføres i flere faser. Bjugn kommune har allerede et bredt kulturtilbud til sine innbyggere.

Det er utfordrende å bygge ut de kommunale tjenestetilbudene i kommunen, når man ikke kan vite eksakt når behovene slår inn. Bjugn kommune eier bygningsmasse som kan tilpasses og benyttes til de ulike behovene i perioder der behovet øker og midlertidige løsninger blir nødvendig.

Næringsutvikling - interessante arbeidsplasser - helhetlig utdanningsløp:

Næringsutviklingsarbeidet i Bjugn er fra kommunens side organisert gjennom et kommunalt eid aksjeselskap; Kopparn Utvikling AS. Selskapet eier Valsneset industriområde og har videre som funksjon å koordinere næringsutviklingsarbeidet i Bjugn Selskapets mandat: "Knallgod i Næringsutvikling"

Selskapet jobber etter politisk vedtatt strategisk næringsplan. Den er utarbeidet på grunnlag av kommuneplanens samfunnsdel - og den skal bidra til at vi når de langsiktige målene i kommuneplanens samfunnsdel. Næringsplanen er utarbeidet av kommunen og næringsaktørene i fellesskap.

Næringsutviklingsarbeidet skjer i tett samarbeid mellom Bjugn kommune, Kopparn Utvikling AS og andre lokale og regionale aktører. Selskapet er tett på næringsaktørene i kommunen. Selskapet bidrar med tilrettelegging og hjelp til nye aktører som ønsker å etablere seg i Bjugn. Ett av virkemidlene er forvaltningen av kommunens næringsfond.

Status er at det er høy aktivitet i næringslivet lokalt og økende interesse fra aktører utenfor kommunen.

Kampflybasevedtaket har bidratt til at troen på vekst og utvikling er styrket - dette kan bidra til at den private investeringskapitalen blir lettere tilgjengelig. Privat kapital investeres som kjent i vekstområder - og vår region er i årene framover en av de mest spennende i Midt-Norge.

For Bjugn er Valsneset er viktig vekstmotor. Her er ViVa og Trønderenergi på plass, med utvikling av vindmølleteknologi. Videre er Botngaard AS etablert der - produserer

avlusingsutstyr til oppdrettsnæringen. Marine Harvest - verdens største oppdrettskonsern - bygger ny forfabrikk på området. Flere interessante prosjekter er på gang.

NIBR har på oppdrag fra Sør-Trøndelag fylkeskommune nylig utarbeidet en rapport "Regionale tyngdepunkt i Sør-Trøndelag", som faktagrunnlag for fylkeskommunens arbeid med regional planstrategi. I rapporten trekkes Bjugn/Ørland fram som ett av 3 områder med potensial til å utvikle seg til et regionalt tyngdepunkt i Sør-Trøndelag. Dette under forutsetning av at det vil bli tilført store ressurser med nasjonal kampflybase. Utfordringen vil være å skape ringvirkninger ut over den direkte sysselsettingseffekten som basen vil gi.

I kommuneplanens arealdel er det lagt tilrette for utvikling av nye næringsarealer i Bjugn. For at Bjugn skal kunne bidra til å utvikle regionen som regionalt tyngdepunkt er det nødvendig å kunne legge tilrette for videre vekst innenfor havbruk og vindkraft. Her er land- og sjøareal både ved Tarva og Vågan av stor interesse. Det er viktig at Forsvaret tilpasser sin aktivitet i disse områdene til de sivile formål som regionen har behov for, slik at alle bidrar til at Bjugn ivaretar samfunnsinteressene på best mulig måte.

Bjugn er vertskommune for den videregående skolen i regionen. Både for utvikling av kampflybasen, kommunene og øvrig næringsliv, må det komme på plass et helhetlig utdanningsløp i regionen. Tilbud innenfor videregående opplæring, fagskole- og høyskoleutdanning må legges til arealene ved Fosen videregående skole. Helhetlig utdanningsløp, tilpasset regionens behov, vil også ha avgjørende betydning for bolyst og befolkningsvekst i regionen.

Infrastruktur:

Transport - omtalt i egen uttalelse.

Infrastruktur handler også om elektronisk kommunikasjon. Regionen har behov for omfattende utbygging innenfor mobil og bredbånd. For å kunne imøtekomme de behov utviklingen av regionen står overfor, vil dette være et viktig område å prioritere. Her må både staten og fylkeskommunen bistå forsvarskommunene med økonomiske midler.

Bolyst:

Med utgangspunkt i kommuneplanen, både samfunnsdel (vedtatt i 2012) og arealdel (vedtatt i 2013), har Bjugn igangsatt en sentrumsutviklingsprosess for Botngård. I mandatet for prosessen er det lagt opp til å gjennomføre en grensesprengende helhetsplanlegging basert på kunnskap og engasjement med klima- og miljøriktige løsninger og lokal tilpasning. Bjugn holder fast ved "den grønne tanken" som tidligere er lansert gjennom begrepet "Den grønne landsbyen ved fjorden" (lansert i 2009).

Mange av de viktigste og mest synlige endringsprosessene skjer der folk bor og arbeider - vi skal skape BOLYST ved å "gi byen tilbake til folket".

Prosessene gjennomføres med vektlegging av:

- Kvalitet
- Estetikk
- Folkehelse
- Universell utforming
- Klima- og miljøriktige løsninger
- Det grønne preget skal fremstå som tydelig nærhet til sjøen, nærhet til "bymarka" og avstand til støykilden
- Et tydelig og aktivt sentrum, med bypreg, fortettet og urbant

Gjennom kommuneplanens arealdel er det lagt til rette for betydelig boligutbygging i Bjugn. En stor del av den framtidige boligbyggingen vil skje i og i nærheten av Botngård, og videre i aksene mot Ørland; det vil si Ervika. Fylkesmannens krav til fortetting, innebærer at det vil bygges ulike boligformer i Bjugn - eneboliger, rekkehus, leiligheter. Dermed tilrettelegger Bjugn for at innbyggerne kan finne boligform tilpasset de behov ulik alder og familiesituasjon tilsier.

Tilrettelegging av attraktive boligområder og ulike boligformer, vil bidra til muligheten for å redusere andelen pendlere ved basen i framtiden.

Forsvarsbygg har ansvar for å bygge ut boliger i henhold til kravet om boliger som Forsvaret skal stille til disposisjon for deler av sitt personell. Bjugn kommune ivaretar sin del av oppdraget med å legge til rette for at kampflybasen skal kunne utvikles på Ørland flystasjon. Da er det en klar forventning og krav fra Bjugn kommune om at en andel av de boliger som Forsvarsbygg skal bygge, blir plassert i Bjugn. Dette som en del av den samfunnsmessige fordelingen av fordelene med utbyggingen, som må forventes å være mellom de to forsvarskommunene.